

nenaspoloženje, šaputanje i nemir. Zato ovaj obred šutnje treba razborito provesti. Dušobrižnik će u smislu ovoga što smo gore naveli poučiti vjernike o važnosti šutnje, a onda taktički i polako provoditi naređenu šutnju. Koliko dugo? To će razborito odlučiti svaki svećenik prema okolnostima vremena i vrsti vjernika. Na konventualnoj misi redovnika, na misi u sjemenišnoj kapeli za sjemeništare, na misi za sestre ili na misi u nekoj župskoj zajednici gdje su vrjernici već navikli na unutarnju molitvu, vrijeme šutnje može biti i nešto dulje. Na dječjoj misi ili u nekoj župskoj zajednici gdje vjernici još nijesu navikli na šutnju, na razmatranje, šutnja će morati kratko trajati ispočetka, da se nebi postigao protivni učinak: nemir, šaputanje, žamor.

U glazbenim komadima postoje pauze, šutnje: neki glas ili instrumenat igra svoju ulogu, pa odjednom zašuti. Ponekad zašute i svi glasovi i svi instrumenti. Onaj koji nije ušao u glazbenu ideju komada, koji glazbu ne razumije, koji je samo površno sluša, kod tih pauza se dosađuje i čine mu se besmislene. Ali onaj koji je ušao u ideju glazbenog komada, koji doživljuje razvoj glazbenog djela, taj se kod pauza ne dosađuje, one su dio glazbene cjeline, one pojačavaju umjetnički doživljaj. Nešto slično može se dogoditi i sa propisanom šutnjom u novom Obredu mise. Tko površno prisustvuje liturgijskim obredima, tko želi, da što prije svrši misa, tko ne ulazi u smisao liturgijskoga sastanka, taj će se kod propisane šutnje dosađivati i neće znati što bi činio. A tko dolazi k misi, da susretne živoga Krista, da čuje njegovu riječ, da primi njegovu poruku, da se ponovno uključi u njegovu smrt i njegovo uskrsnuće, taj će osjetiti svrsishodnost propisanih šutnja, njemu će one pomoći, da plodove liturgije usvoji, prema onoj Izaije: »Jer ovako govori Jahve Gospod, Svetac Izraelov: Mir i obraćanje - spas vam je, u smirenu uzdanju snaga je vaša.« (Iz. 30, 15).

P. Mile Šesnić O. P.

## OLUJA NAD CRKVOM

(Svećenikov nagovor svećenicima)

Oluja je uvijek nešto opasna, teška, spojena često s prolomima oblaka, grmljavinom, tučom, vjetrom. Toliko dobrih usjeva strada: pšenica uništena, grožđe obijeno, stabla izvaljena, potoci po cestama. Ali kad ljetna sparina počne zagu-

šivati, kad disanje postane gotovo nemoguće uslijed pritiska atmosfere onda mi čeznemo za osvježenjem pa čak i olujom ako drugoga izlaza nema. Samo da zrak postane opet normalan, čist, svjež! Svećenik nošen teološkom nadom očekuje da će oluja što potresa Crkvu proći i da će iza njena prolaska kao i u prirodi opet nastupiti vedro, svježe vrijeme. I u krizi religije naših dana i u kontestaciji i u liberalizaciji svećenik, prorok Boga živoga, vjenni sluga Crkve, sluga kršćanske slobode gleda s optimizmom u budućnost, duboko uvjeren da će Krist umiriti valove, vjetrove i oluju kao što je to učinio i na Tiberijadskom jezeru.

### *1. U krizi religije, svećenik prorok Boga živoga*

Bog je doveden u pitanje i valovi tog udara i debata što su s njim najuže povezani zapljuskuju najprije nas. Ostali smo bez daha pred ovim humanističkim ateizmom koji služi čovjeka a odbacuje Boga. Vrtoglavica nas hvata kad vidimo ovo mnoštvo oko nas koje ne služi ni čovjeku ni Bogu, koje se gubi u materijalizmu koji sve preplavljuje. Teško se nama svećenicima snalaziti među ljudima koji su dosta religiozni, a malo evanđeoski. Nemirni smo kad susretnemo revnu braću ili revne kršćane koji često navještaju Evandjelje, ali koje Bog dosta malo zanima.

Je li istina da je Bog umro?

Jedno je svakako sigurno: naša generacija proživljava krizu religije kakve nije bilo od početka čovječanstva. Došlo je vrijeme proroka: ljudi koji će svjedočiti da je Bog živ, da je on aktualan i danas. Svijetu su potrebni svećenici vjere. I u ovom sveopćem metežu mi živimo u nadi i vjeri apostola Pavla: »Čvrsto stoji temelj koji je Bog postavio« (2 Tim 2, 19). Nek nam stoga ne bude žao svetkovati smrt Boga koji nije bio pravi Bog i s kojim smo nažalost bili odveć solidarni. Na nam je da se svim silama angažiramo kako bismo pronašli Boga Isusa Krista. I to kroz molitvu, refleksiju, evanđeoski posao, pastoralnu lucidnost. Na nama je da se pomirimo sa sudbinom da će nas kao i sve prave kršćane svijet smatrati strancima, usamljenima, svijet koji je izgubio religiju a koji nije došao do vjere. »Sin Čovječji nema gdje glave nasloniti...« Nadati nam se da će zahvaleći krizi, oluji, doći do još većih nesporazuma, da novog istraživanja na svim područjima i da će nova epifanija pravoga Boga biti moguća. Samo je pitanje jesmo li mi u to uvjereni i što stva-

rno poduzimljemo u tom smislu? Pravi Bog mora interesirati živoga čovjeka, današnjeg čovjeka. Bog i čovjek našega vremena imaju živjeti zajedno, jer Bog oživljava, a ne ograničuje, oslobađa a ne otuđuje, čini da čovjek raste a ne da zakržljava. Bog obnavlja, reformira, a ne uspavljuje. Bog podiže, uskrsava a ne koči. On razveseljuje, a ne žalosti.

A zašto je dakle Bog tako slabo, malo poznat, malo služen, nepoznat čak i od svojih?... Nema prorokâ!

## 2. U kontestaciji institucija: svećenik vjerni sluga Crkve

Crkvu, platno Crkve danas peru. Stare mrlje i nečist odlazi u ocean vremena. Mi se nadamo da će platno staro dvije tisuće godina odoljeti udarcima, vodi, kemikalijama i da će poslije pranja biti svježije i blistavije.

Očekujući to, sve ono što se događa Crkvi dira i nas, a ponekada i vrlo bolno, jer ima onih, među nama, u našim redovima, a da ne govorimo o direktnim neprijateljima, koji žele sve srušiti. Ima ih koji Crkvi okreću leđa, i među svećenicima naravno, jer im ona izgleda neljudska i neevanđeoska. Ima ih koji kontestiraju s brutalnošću. Ima ih koji bi htjeli početi ispočetka, s ništice, rušeći sve što smo dosada imali. Ima ih koji žele sačuvati sve što je bilo nekada: i stare ormare i na onmarima ukrase i na ukrasima prašinu, koji bi radije živjeli u neometenim, neočišćenim sobama. Ima ih, posebno među starijima koji žive u nevjerojatnoj nesigurnosti. I nije stoga lako biti veseo svećenik, solidaran s Crkvom s kojom smo se povezali po svetom ređenju. Ali drugoga puta nema. Jer ova je Crkva naša Crkva. Ne smijemo stoga ostati pasivni, resignirani, neodlučni, biti posramljeni, nesretni. Nama je Krist, na poseban način povjerio budućnost Crkve. Valja probuditi ljubav, ali ljubav i prema onom što je bilo i onom što ima doći.

Crkva nije Krist ali je ona od Krista. Ona je povezana s Evanđeljem, ali je Evanđelje mora animirati. Institucija Crkve nije zlo. Ona je Kristov dar čovječanstvu, nama. Na tomu bismo mu morali biti iskreno zahvalni. Mi smo pastiri usred kršćanskog naroda i kao takvi potrebni Crkvi sve do drugog Kristova dolaska. Nas svećenika nije previše! Nismo suvišni kao što bi neki pomislili. Živjela Crkva! Ljubimo je i činimo da je i drugi ljube u ime Isusa Krista.

Budući da je ljubimo:

Mi želimo da ona bude siromašna i u službi drugih, mi je želimo vidjeti oslobođenu od lažnih prestiža i lažnih triumfa. Mi želimo biti svjedoci njezina kontinuiteta ali u isto vrijeme ne zaboravljamo da ona ima živjeti danas i sutra. Mi smo svjedoci njezina jedinstva ali se radujemo njezinoj raznolikosti. Mi je želimo gledati pred Bogom ali i u pokretu čovječanstva naprijed. Mi je hoćemo vidljivu, ali kao znak Evanđelja u svijetu. Mi znamo da je Crkva nepogrešiva, neuništiva ali i da joj konformizam i duh svijeta stalno prijeti. O nama ovisi hoće li današnja kontestacija biti djelo vjere i ljubavi, hoće li rušiti i zidati, čupajući i saditi. Mi vjerni sluge Crkve prihvaćamo riječ Bernanosa: Kad bih čudnim sticajem okolnosti morao napustiti Crkvu ili kad bi me netko silom iz nje istjerao ja ne bih pet minuta mogao živjeti bez nje. I vratio bih se u nju odmah makar u zarobljeničkoj košulji i ruku svezanih na leđima.

### *3. U liberalizaciji, svećenici sluge kršćanske slobode*

Posvuda oko nas nestaje prinuda, prisila. U sumnju su dovedeni ili proglašeni lažnima svi zakoni, sve obaveze, formule, vršenje auktoriteta. Sve to današnjoj generaciji izgleda vanjsko i otuđujuće, smetnja duhu spontanosti, neprijatelj kreativnosti, podržavanje formalizma. Zato se teško snalazimo među onima koji nas smatraju čuvarima Tore, među onima koji osporavaju našu misiju, među onima koji žive od ideje Crkve-Tvrđave, među onima koji žive na neodređenom duhovnom terenu i koji svaku svoju novu misao proglašuju karizmom.

Nije li došao čas da se nadamo autentičnije slobodnom kršćanskom životu? Predosjećamo li usred krize evanđeoske mogućnosti za kršćanski narod koji je odveć služio u prinudi uz rizik da ne ljubi? Ocjenjujemo li, razumijemo li obraćenje koje nam se nameće kako bismo postali odgojitelji kršćanske slobode u duhu Evanđelja?

Od svećenika se danas traži da druge nauče ljubiti evanđeoske zahtjeve i da ih oni sami izvršuju s nadošću živoga čovjeka, da preuzmu svoje angažmane vjerni zadatoj riječi, da ne konfundiraju povratak na bitno s lijenošću minimuma, da se služe zakonima kako bi se depasinali, da se ne zadovoljavaju konformizmom i da slušaju poziv dubina, da se ne konformiraju sloganima i modama iz lakomislenosti i snobiz-

ma, da žele osloboditi ljude i potaći ih da žive ne obećajući im sigurnosti, da imaju povjerenja u inicijative ali i da ne dozvole da iste budu brutalne, divlje.

O nama ovisi hoće li sutra kršćanski narod biti ozbiljan, odgovoran, savjestan, narod koji radi iz uvjerenja, odrastao. Mi idemo prema manje organiziranoj, manje uniformno ritmiranoj, manje deseterskoj kršćanskoj zajednici. Mi ćemo manje biti diregenti orkestra. Predpjevači Duha Svetoga, oni koji započinju antifone a narod ih Božji nastavlja pjevati s nama — eto nam nove službe. A tko smije ustvrditi da će to biti lakše, da će se to događati bez poteškoća, bez lomova ukoliko ne budemo po volji i želji Duha Božjega?

fra Ignacije Vugdelija

## NE ANTITEZA NEGO SIMBIOZA

(Ni staro ni novo — nego pravo i zdravo)

Prije pet godina neke misli ovoga članka iznio sam pred starije, srednje i mlađe svećenike. Oni su mi preporučili da ih tiskam u jednom časopisu. Međutim, nadi premora, prezaoplenosti i drugih ozbiljnijih razloga nisam to mogao učiniti. Lanjske godine povodom članka »Mladi se bune« u »Glasu koncila«, broj 13, od 23. 6. 1968. poslao sam na uredništvo neke refleksije, da bi dotaknuti problemi bili bar djelomično još bolje osvjetljeni i neke praznine u odgovorima popunjene. Mislim, da je to nužno jer neki bitni elementi, ili manjkaju, ili nijesu dosta jasno i snažno u odgovorima naglašeni.

Radi dužine osvrta uredništvo nije moglo uvrstiti dotični dopis. Kasnije sam mislio ovo iznijeti u jednom glasilu, ali do danas nisam uspio. Dva su mi svećenika rekli da to čim prije objavim jer će biti od toga neka korist. Dakle, u vezi osvrta u »Glasu koncila« mislim da su svi odgovori uglavnom problem mladih, njihovo ukopčavanje i uloga u životu i društvu, dobro zahvatili, posebice, dr Bajsić i dr Šagi. Osobito je simpatično što problem tretiraju sa ispitljivim razumijevanjem, sa iskrenom ljubavlju i zdravom slobodom.

Ali se ipak osjeća jedna velika praznina, bitni manjak. Taj vacuum nije prisutan samo u ovim odgovorima, nego puno puta, kada se postavlja i rješava problem stari — mladi, staro — novo. A tu su dvije definicije.